

The page features a decorative design with three blue circles of varying sizes and two thin blue lines. One circle is large and positioned in the upper right, another is smaller and in the middle right, and a third is the largest, partially cut off by the bottom edge. Two thin blue lines originate from the top left and extend towards the circles, creating a sense of movement or flow.

ประมวลคำถาม คำตอบ ข้อหารือ
เกี่ยวกับการดำเนินโครงการพัฒนาระบบประเมิน
ความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว

สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพย์สินศักดิ์
สำนักงานศาลยุติธรรม

คำนำ

สืบเนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ สำนักงานศาลยุติธรรมโดยสถาบันวิจัยและพัฒนารพีพัฒนศักดิ์ ได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว โดยนำระบบประเมินความเสี่ยงและกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวไปทดลองใช้กับศาลชั้นต้นนาร่องนับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เป็นต้นมา จำนวน ๑๓ ศาล ได้แก่ ศาลจังหวัดกาฬสินธุ์ ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลจังหวัดเชียงใหม่ ศาลจังหวัดจันทบุรี ศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช ศาลจังหวัดขอนแก่น ศาลอาญานบุรี ศาลจังหวัดสุรินทร์ ศาลจังหวัดชัยภูมิ ศาลจังหวัดเชียงราย ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศาลจังหวัดสงขลาและศาลจังหวัดฮอด

ในระหว่างการนำระบบประเมินความเสี่ยงและกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวไปทดลองใช้ในศาลนาร่องนั้น ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบประจำศูนย์ประเมินความเสี่ยงในศาลนาร่อง ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถาม-ตอบ ปัญหาข้อขัดข้อง รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สถาบันวิจัยและพัฒนารพีพัฒนศักดิ์ จึงได้จัดทำประมวลคำถามคำตอบ ข้อหารือเกี่ยวกับการดำเนินโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปเป็นแนวทางดำเนินงานของศาลนาร่อง รวมถึงศาลที่สนใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวต่อไปในอนาคต

สถาบันวิจัยและพัฒนารพีพัฒนศักดิ์

ธันวาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑

ประมวลคำถาม คำตอบ เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานและขั้นตอนการดำเนินโครงการ
พัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว ๑

ส่วนที่ ๒

ประมวลคำถาม คำตอบ เกี่ยวกับการใช้แบบพิมพ์และโปรแกรมประเมิน
ความเสี่ยงและกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว ๖

ส่วนที่ ๓

ประมวลคำถาม คำตอบ เกี่ยวกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการพัฒนา
ระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว ๘

ประมวลคำถาม คำตอบ ข้อหารือ
เกี่ยวกับการดำเนินโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยง
และการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว

ประกอบด้วย ๓ ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ ๑ ประมวลคำถาม คำตอบ เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานและขั้นตอนการดำเนินโครงการ
พัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว
- ส่วนที่ ๒ ประมวลคำถาม คำตอบ เกี่ยวกับการใช้แบบพิมพ์และโปรแกรมประเมิน
ความเสี่ยงและกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว
- ส่วนที่ ๓ ประมวลคำถาม คำตอบ เกี่ยวกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการพัฒนา
ระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว

ส่วนที่ ๑

ประมวลคำถาม คำตอบ

เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานและขั้นตอน

การดำเนินโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยง

และการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว

ส่วนที่ ๑ ประมวลคำถาม คำตอบ เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานและการดำเนินโครงการพัฒนาระบบ
ประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว

๑. คำถาม ภายใต้โครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว คำว่า
“การปล่อยโดยไม่มีหลักประกัน” ในภาษาอังกฤษควรใช้คำใด

คำตอบ คำว่า “ปล่อยโดยไม่มีหลักประกัน” ในภาษาอังกฤษที่เป็นทางการควรใช้คำว่า Pretrial
release on nan - monetary conditions

๒. คำถาม การดำเนินโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว
ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ มีศาลที่เข้าร่วมโครงการจำนวนกี่ศาล และมีศาลใดบ้าง

คำตอบ โครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว เริ่มนำระบบ
ประเมินความเสี่ยงและกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวไปทดลองใช้ในศาลน่านอง ตั้งแต่เดือน
กุมภาพันธ์ – กันยายน ๒๕๖๐ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๓ ศาล ประกอบด้วย

- ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๐
 ๑. ศาลอาญากรุงเทพใต้
 ๒. ศาลจังหวัดเชียงใหม่
 ๓. ศาลจังหวัดกาฬสินธุ์
 ๔. ศาลจังหวัดจันทบุรี
 ๕. ศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช
- ช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐
 ๖. ศาลจังหวัดขอนแก่น
 ๗. ศาลอาญานบุรี
- ช่วงเดือนกันยายน ๒๕๖๐
 ๘. ศาลจังหวัดสุรินทร์
 ๙. ศาลจังหวัดชัยภูมิ
 ๑๐. ศาลจังหวัดเชียงราย
 ๑๑. ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 ๑๒. ศาลจังหวัดสงขลา
 ๑๓. ศาลจังหวัดฮอด

๓. คำถาม ศาลที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้น
ปล่อยชั่วคราวต้องดำเนินการอย่างไร
- คำตอบ ขอให้ศาลที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการจัดทำหนังสือเพื่อแสดงความประสงค์เข้าร่วม
โครงการเสนอต่อเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและสั่งการ
ให้สถาบันวิจัยและพัฒนาฯ พัฒนาศักดิ์ดำเนินงานวางระบบในศาลที่มีความประสงค์เข้าร่วม
โครงการต่อไป อย่างไรก็ตาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณตามโครงการที่ได้รับการจัดสรร
ในแต่ละปีงบประมาณอีกประการหนึ่งด้วย
๔. คำถาม ศาลที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้น
ปล่อยชั่วคราวต้องมีอุปกรณ์ใดบ้าง และจำนวนเท่าใด เพื่อใช้ในการสนับสนุนการดำเนิน
โครงการฯ
- คำตอบ ศาลที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการต้องมีอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการ ดังนี้
๑. เครื่องสแกนลายนิ้วมือ จำนวน ๑ เครื่อง
 ๒. เครื่องอ่านบัตรประชาชน จำนวน ๑ เครื่อง
 ๓. เครื่องคอมพิวเตอร์สำนักงาน พร้อมระบบปฏิบัติการ Microsoft office จำนวน ๒ ชุด
 ๔. เครื่องพิมพ์เลเซอร์ จำนวน ๒ เครื่อง
 ๕. เครื่องสำรองไฟฟ้า จำนวน ๒ เครื่อง
- หมายเหตุ : ลำดับที่ ๓ – ๕ ใช้เพื่อประเมินระดับความเสี่ยงของผู้ต้องหาหรือจำเลย จำนวน ๑ ชุด
และใช้เพื่อการรับรายงานตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย จำนวน ๑ ชุด
๕. คำถาม การนำผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับ
ดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว ควรมีระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ
เป็นเท่าใด
- คำตอบ ควรใช้เวลาอย่างน้อย ๔๐ นาที แต่ไม่ควรเกิน ๑ ชั่วโมง
๖. คำถาม กรณีที่ศาลไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลใน
ชั้นปล่อยชั่วคราวได้แล้วเสร็จภายในเวลาราชการ คือ ๑๖.๓๐ นาฬิกา กรณีเช่นนี้ควร
ดำเนินการอย่างไร
- คำตอบ ในกรณีที่ศาลไม่สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาที่กำหนด หรือไม่สามารถดำเนินการให้
แล้วเสร็จภายในหนึ่งวันทำการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสามารถดำเนินการต่อในวันถัดไปได้
ทั้งนี้สถาบันวิจัยและพัฒนาฯ พัฒนาศักดิ์ จะได้ปรับปรุงและพัฒนาระบบโปรแกรมประเมิน
ความเสี่ยงและกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวต่อไป เพื่อให้กระบวนการประเมินความเสี่ยง
ของผู้ต้องหาหรือจำเลยใช้ระยะเวลาที่น้อยลง

๗. คำถาม กรณีนายประกันอาชีพเข้ามาแทรกแซงการดำเนินโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยง และการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว ควรดำเนินการอย่างไร
- คำตอบ โครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว มีวัตถุประสงค์หลักในการปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกัน ซึ่งขัดต่อการประกอบอาชีพ ของนายประกันอาชีพทำให้นายประกันอาชีพเข้ามาแทรกแซงการดำเนินโครงการ ไม่ว่าจะ ใช้วิธีล่อลวง หรือสร้างความเข้าใจผิดแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยเพื่อต้องการมิให้เข้าร่วมโครงการ ดังนั้น หากนายประกันอาชีพมีพฤติกรรมแทรกแซงโครงการด้วยวิธีการดังกล่าวแล้ว ขอให้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบประชาสัมพันธ์แจ้งให้นายประกันอาชีพทราบว่า จะถูกลงโทษด้วยการ ตัดบัญชีรายชื่อออกจากการเป็นนายประกันอาชีพในศาลชั้นต้นทั่วประเทศ
๘. คำถาม ตัวอย่างมาตรการกำกับดูแลผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมิน ความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว และได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ปล่อย ชั่วคราวมิให้ไปก่อคดีใหม่หรือกระทำความผิดซ้ำ มีอะไรบ้าง
- คำตอบ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการและศาลพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่มี หลักประกัน ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขหลักคือ ต้องอยู่ในพื้นที่ที่ศาลกำหนด ต้องมารายงานตัว ต่อศาลตามกำหนดนัด และไม่กระทำความผิดซ้ำอีกหรือก่อคดีใหม่ นอกจากนี้ เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการกำกับดูแล อาจเพิ่มมาตรการกำกับดูแลอื่นๆ รวมด้วย เช่น ศาลจังหวัดกาฬสินธุ์ เชิญชวนให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าร่วมโครงการยุติธรรมสันติสุขได้ร่วม พระบารมีคืนคนดีสู่สังคมและมีหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังฝ่ายปกครอง (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) ในพื้นที่ช่วยสอดส่องและกำกับดูแลผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว โดยไม่มีหลักประกัน เป็นต้น
๙. คำถาม ตัวอย่างแนวทางหรือวิธีการในการประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อ สนับสนุนการดำเนินโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อย ชั่วคราวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีวิธีการใดบ้าง
- คำตอบ ตามที่โครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว มีเงื่อนไขกำหนดให้ผู้ต้องหาที่ได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวต้องปฏิบัติตาม คือ ต้องอยู่ในพื้นที่ที่ศาลกำหนด ต้องมารายงานตัวต่อศาลตามกำหนดนัด และไม่กระทำ ความผิดซ้ำหรือก่อคดีใหม่นั้น ในส่วนของการรายงานตัวต่อศาลตามกำหนดนัด ผู้ต้องหาหรือ จำเลยบางส่วนแม้ไม่มีพฤติกรรมหรือความตั้งใจหลบหนี แต่ประสบปัญหาในการเดินทางมา รายงานตัวที่ศาลเนื่องจากอยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือเดินทางมาศาลด้วยความยากลำบาก

หรือไม่มีค่าใช้จ่ายเพียงพอสำหรับค่าพาหนะเดินทาง ด้วยเหตุผลนี้ศาลจังหวัดกาฬสินธุ์จึงมีแนวทางให้ศาลประสานกับพนักงานสอบสวนและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่ใกล้เคียงกับที่อยู่ของผู้ต้องหาหรือจำเลยเพื่อขอความร่วมมือให้ติดตามความประพฤติ และเป็นผู้รับรายงานตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เดินทางมารายงานตัวด้วยความยากลำบากแทนศาล

๑๐. คำถาม ตัวอย่างแนวทางหรือวิธีการในการสนับสนุนให้การดำเนินโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว มีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากขึ้น มีอะไรบ้าง

คำตอบ ศาลจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีการประชุมร่วมกับสถานีตำรวจจำนวน ๒๓ แห่ง โดยทุกสถานี ได้ตกลงเป็นเครือข่ายโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวและร่วมกันกำหนดคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี เป็นคดีจัดการด่วนพิเศษ โดยมีกรอบดำเนินการ ดังนี้

(๑) กำหนดให้ประทับหัวกระดาษคำร้องขอฝากขังว่า “คดีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี”

(๒) กำหนดให้นำคดีที่เข้าร่วมโครงการมาฝากขังภายในภาคเช้า (๐๘.๓๐ – ๑๒.๐๐ นาฬิกา) ของแต่ละวัน ยกเว้นสถานีตำรวจในพื้นที่ห่างไกล หากมาไม่ทันกำหนดเวลาในภาคเช้าสามารถขยายเวลาไปสู่ภาคบ่ายได้ แต่ไม่ควรเกินเวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดทอนเวลาลง สถานีตำรวจจะได้แจ้งศาลให้ทราบล่วงหน้าก่อนว่ามีคดีจัดการด่วนพิเศษจำนวนกี่เรื่อง

(๓) กำหนดให้แนบหลักฐานทะเบียนประวัติของผู้ต้องหาทุกครั้ง

(๔) การทำ MOU เป็นหุ้นส่วนของ “ระบบปล่อยฟรีไม่มีประกัน” ระหว่างศาลกับสถานีตำรวจในจังหวัดกาฬสินธุ์ทั้งหมด

๑๑. คำถาม ตามพระราชบัญญัติมาตรการกำกับและติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาล พ.ศ. ๒๕๖๐ ผู้กำกับดูแลผู้ถูกปล่อยชั่วคราว หมายรวมถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือนักจิตสังคมหรือไม่อย่างไร

คำตอบ ผู้กำกับดูแลผู้ถูกปล่อยชั่วคราว ตามพระราชบัญญัติมาตรการกำกับและติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาล พ.ศ. ๒๕๖๐ หมายรวมถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และนักจิตสังคม ซึ่งต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งโดยตรงจากศาล เพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแลรับรายงานตัว หรือให้คำปรึกษาผู้ถูกปล่อยชั่วคราวเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว

๑๒. คำถาม ในกรณีที่สำนักงานศาลยุติธรรมโดยสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพย์สินคดีจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว ศาลที่เข้าร่วมโครงการสามารถส่งลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างเหมาตามโครงการเข้าร่วมประชุมดังกล่าวเพิ่มเติมจากจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุมที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดไว้ในแต่ละครั้ง โดยศาลรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเองได้หรือไม่
- คำตอบ ศาลที่เข้าร่วมโครงการสามารถส่งลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างเหมาตามโครงการเข้าร่วมการประชุมเพิ่มเติมจากจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมที่กำหนดได้ หากศาลสมัครใจรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเอง
๑๓. คำถาม สื่อประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวซึ่งสำนักงานศาลยุติธรรมโดยสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพย์สินคดีจัดทำขึ้นนั้น ศาลที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ดังกล่าวหรือไม่อย่างไร
- คำตอบ สำนักงานศาลยุติธรรมโดยสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพย์สินคดีได้จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ขึ้นได้แก่ วัสดุทัศนแนะนำโครงการสำหรับปฐมนิเทศผู้เข้าร่วมโครงการและแผ่นพับประชาสัมพันธ์โครงการฯ ซึ่งศาลที่เข้าร่วมทุกศาลจะได้รับสื่อประชาสัมพันธ์ดังกล่าว ทั้งนี้ ศาลที่เข้าร่วมโครงการฯสามารถจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โครงการของศาลเพิ่มเติมได้ หากมีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอของศาลเอง
๑๔. คำถาม ภายใต้โครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว คำว่า “ศูนย์ประเมินความเสี่ยง” ในภาษาอังกฤษควรใช้คำใด
- คำตอบ คำว่า “ศูนย์ประเมินความเสี่ยง” ในภาษาอังกฤษที่เป็นทางการควรใช้คำว่า Pretrial risk assessment center
๑๕. คำถาม Electronic Monitoring หรือ EM คืออะไร และมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไรกับระบบประเมินความเสี่ยง
- คำตอบ Electronic Monitoring หรือ EM เป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ลักษณะคล้ายกำไลข้อมือที่นำมาใช้เป็นเครื่องพินธนาการผู้ต้องหาหรือจำเลยหลังปล่อยชั่วคราว ช่วยทำให้ผู้กำกับดูแลทราบตำแหน่งที่อยู่ปัจจุบันของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ โดยปกติจะนำไปใช้กับผู้ต้องขังระหว่างพิจารณานอกเรือนจำและผู้ที่ถูกควบคุมความประพฤติตามคำพิพากษาถึงที่สุด อย่างไรก็ตาม orte EM ได้ถูกพัฒนาการนำมาใช้เป็นมาตรการกำกับดูแลในระบบประเมินความเสี่ยง

ในชั้นปล่อยชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประพจน์และเพื่อความปลอดภัยในระบบประเมินความเสี่ยง ไม่ว่าจะเป็นการสอดส่องหรือป้องกันมิให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำการหลบหนีออกจากพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตหรือป้องกันมิให้เข้าใกล้สถานที่ที่ได้รับอนุญาตตามเงื่อนไขการปล่อยตัวของศาล ซึ่งปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมไทยยังไม่มีระเบียบกฎหมายให้ควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณาไว้นอกเรือนจำโดยใช้ EM เป็นเครื่องพันธนาการแทนแต่อย่างใด หากแต่ให้นำ EM มาใช้เป็นมาตรการเสริมระบบประเมินความเสี่ยงและกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวในฐานะเป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องมือของมาตรการกำกับดูแลตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในการปล่อยชั่วคราวตามระดับชั้นความเสี่ยงเท่านั้น

๑๖. คำถาม มีหลักการอย่างไรในการใช้ Electronic Monitoring - EM ควบคุมกับระบบประเมินความเสี่ยง

คำตอบ ตามหลักของระบบประเมินความเสี่ยงไม่ได้บังคับใช้มาตรการกำกับดูแลทุกกรณีแต่จะใช้เฉพาะผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีความเสี่ยงสูงเท่านั้น ส่วนผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีความเสี่ยงต่ำจะไม่มีการใช้มาตรการกำกับดูแล แต่จะนำกระบวนการสร้างจิตสำนึกมาบำบัดแทน เช่น ให้สาบานตน หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความเสี่ยงปานกลางอาจใช้ทั้งกระบวนการสร้างจิตสำนึกและการกำกับดูแลควบคู่ไป เช่น การให้รายงานตัว ณ สถานที่กำหนด หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความเสี่ยงสูง นอกจากจะให้สาบานตนและรายงานตัวแล้วอาจใช้ EM ด้วยหรือไม่ก็ได้โดยพิจารณาเป็นกรณีไป แต่ถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความเสี่ยงสูงมากโดยพิจารณาแล้วเห็นควรอนุญาตปล่อยตัวชั่วคราวได้ กรณีนี้เท่านั้นที่ต้องใช้ EM ช่วยควบคุมซึ่งจะเห็นได้ว่าการใช้ EM ต้องเป็นไปอย่างระมัดระวังและเหมาะสมกับพฤติการณ์แห่งคดี เพราะ EM คือเครื่องพันธนาการอย่างหนึ่งไม่ต่างจากโซ่ตรวนที่มีจำกัดทางสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกพันธนาการ แม้จะถูกปล่อยตัวชั่วคราวแล้วก็ตามและในแง่ของสังคมจะเป็นการตราหน้าหรือประจานว่าเป็นผู้กระทำผิดอยู่ระหว่างการถูกควบคุม

ดังนั้นจึงสรุปหลักการการใช้ Electronic Monitoring - EM ควบคุมกับระบบประเมินความเสี่ยงได้ดังนี้

๑) การใช้ EM มีเพื่อลดการขังผู้ต้องหาที่มีความเสี่ยงสูงหรือที่ปกติจะไม่ปล่อยตัวชั่วคราว

๒) การใช้ EM ควรพิจารณาความจำเป็นเป็นรายกรณี คือพิจารณาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นมีความจำเป็นสมควรต้องติดเครื่อง EM หรือไม่ หรือควรใช้มาตรการอื่นก็เพียงพอ

๓) ไม่ควรเรียกเงินประกันหรือเรียกค่าธรรมเนียมอื่น ๆ อีกเมื่อติดเครื่อง EM แล้ว

๑๗. คำถาม แนวทางการใช้อุปกรณ์ติดตามตัวด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกับการปล่อยชั่วคราว โดยระบบประเมินความเสี่ยง สามารถศึกษารายละเอียดได้จากแหล่งข้อมูลใด
- คำตอบ สามารถดาวน์โหลดคู่มือแนวทางการใช้อุปกรณ์ติดตามตัวด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกับการปล่อยชั่วคราวโดยระบบประเมินความเสี่ยง ผ่านเว็บไซต์ของสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรสัตว์ป่า www.rabi.coj.go.th/doc/data/rabi/rabi_1520474461.pdf
๑๘. คำถาม แนวทางหรือมาตรการสำหรับผู้กำกับดูแลผู้ถูกปล่อยชั่วคราว สามารถศึกษารายละเอียดได้จากแหล่งข้อมูลใด
- คำตอบ สามารถศึกษาได้จาก ระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยคุณสมบัติลักษณะต้องห้ามการแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้กำกับดูแลผู้ถูกปล่อยชั่วคราว การจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายของผู้กำกับดูแลผู้ถูกปล่อยชั่วคราว ค่าพาหนะแก่ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวที่ยากไร้ เงินสินบนแก่ผู้แจ้งความนำจับ และเงินรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ผู้จับผู้ถูกปล่อยชั่วคราวโดยศาลที่หลบหนี ผ่านเว็บไซต์ของสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม www.jla.coj.go.th/doc/data/jla/jla_1519093009.pdf
๑๙. คำถาม คำว่า “ระบบบริการข้อมูลคดีศาลยุติธรรม” ในภาษาอังกฤษควรใช้คำใด
- คำตอบ คำว่า “ระบบบริการข้อมูลคดีศาลยุติธรรม” ในภาษาอังกฤษที่เป็นทางการควรใช้คำว่า Case Information Online Service หรือเรียกโดยย่อว่า CIOS
๒๐. คำถาม ระบบบริการข้อมูลคดีศาลยุติธรรม (CIOS) มีประโยชน์ต่อศาลยุติธรรมอย่างไร
- คำตอบ ประโยชน์ที่ศาลยุติธรรมจะได้รับจากระบบบริการข้อมูลคดีศาลยุติธรรม (CIOS) มีดังนี้
- ๑) ศาลยุติธรรมสามารถให้บริการสืบค้นและติดตามผลคดีของศาลชั้นต้นทั่วประเทศ สำหรับผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีผ่านระบบออนไลน์ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ได้แก่ โจทก์ จำเลย วันที่ฟ้อง วันที่ตัดสิน วันนัดพิจารณา ผลการส่งหมาย คำพิพากษา คำสั่งศาลและข้อมูลคดีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นการเพิ่มช่องทางในการให้บริการประชาชน ได้อย่างสะดวกรวดเร็วและเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาศาล โดยสามารถใช้ระบบดังกล่าวได้ด้วยอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่ อุปกรณ์แท็บเล็ตหรือคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (PC)

๒) ศาลยุติธรรมมีระบบให้บริการคู่ความในคดีที่สามารถรองรับการประเมินความยากง่ายของการทำธุรกิจของไทย หรือ Doing Business ของธนาคารโลกและอาจมีการพัฒนาแบบสอบถามใหม่ให้มีความทันสมัยมากขึ้น ตรงตามมาตรฐานสากล เช่น ระบบการบริหารจัดการคดี (Case Management Systems) เป็นหนึ่งในระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ของศาลประเทศออสเตรเลีย

๓) สำนักงานศาลยุติธรรมมีระบบที่พัฒนาตามนโยบายประธานศาลฎีกา ข้อ ๓ เพิ่มการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการคดีและเพื่อให้การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมรวดเร็วขึ้นง่ายขึ้นและเสียค่าใช้จ่ายน้อยลงและแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ I (Innovation) พัฒนานวัตกรรมการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลยุติธรรมต่อยอดการนำระบบดิจิทัลมาใช้เพื่อสนับสนุนให้การเข้าถึงและการอำนวยความสะดวก สะดวก รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

๔) สำนักงานศาลยุติธรรมมีฐานข้อมูลจำเลยในศาลทั่วประเทศเพื่อใช้ประโยชน์ในการสืบค้นบุคคลประกอบการพิจารณาคดี สถิติ และการประเมินความเสี่ยงในชั้นปล่อยตัวชั่วคราว

๒๑. คำถาม ระบบบริการข้อมูลคดีศาลยุติธรรม (CIOS) สามารถศึกษารายละเอียดได้จากแหล่งข้อมูลใด
คำตอบ สามารถศึกษารายละเอียดของระบบบริการข้อมูลคดีศาลยุติธรรม (CIOS) ผ่านเว็บไซต์ http://www.it.coj.go.th/doc/data/it/it_1521611533.pdf ซึ่งประกอบด้วยคู่มือการติดตั้งโปรแกรม DBcase Agent ,คู่มือการลงทะเบียนเพื่อใช้งานระบบบริการข้อมูลคดีศาลยุติธรรมสำหรับคู่ความ และคู่มือการใช้โปรแกรมระบบบริการข้อมูลคดีศาลยุติธรรม (CIOS)

๒๒. คำถาม ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๕ ปีขึ้นไป ศาลต้องทำสัญญาประกันแนบท้ายทุกคดีหรือไม่ อย่างไร
คำตอบ หากเป็นคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๕ ปีขึ้นไป ศาลจำเป็นต้องทำสัญญาประกันทุกคดี เพราะเป็นข้อบังคับทางกฎหมาย แต่ศาลสามารถปรับลดราคาหลักประกันได้ตามความเหมาะสมกับผลประเมินความเสี่ยง

๒๓. คำถาม กรณีเจ้าพนักงานตำรวจคัดค้านการยื่นขอประกันตัว จะสามารถนำเข้าระบบประเมินความเสี่ยงได้หรือไม่
- คำตอบ หากผู้ต้องหาหรือจำเลยแสดงความประสงค์ขอเข้าร่วมโครงการฯ สามารถให้เข้าร่วมโครงการฯ ได้ทุกคดี เพียงแต่ข้อมูลของผู้ต้องหาหรือจำเลยจะมีผลให้ระดับคะแนนความเสี่ยงออกมาแตกต่างกัน ดังเช่นกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจคัดค้านการยื่นขอประกันตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ถือเป็นข้อมูลอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อระดับคะแนนความเสี่ยงเท่านั้น
๒๔. คำถาม การจ่ายเงินรางวัลนำจับผู้ต้องหาหรือจำเลย สามารถจ่ายเงินรางวัลในการจับกรณีใดบ้าง
- คำตอบ สามารถจ่ายเงินรางวัลนำจับได้ทุกกรณี ทั้งผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหมายจับรวมถึงผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ศาลมีคำสั่งปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกันแล้วทำผิดเงื่อนไขของศาล
๒๕. คำถาม กรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจออกหนังสือรับรองรายชื่อเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมหลายรายในหนังสือฉบับเดียวกัน ศาลจะสั่งจ่ายเงินรางวัลให้แก่เจ้าพนักงานผู้จับอย่างไร
- คำตอบ กรณีผู้จับกุมหลายราย ตามกฎหมายให้จ่ายเงินรางวัลเท่ากันทุกคน โดยมีเจ้าพนักงานตำรวจระดับหัวหน้าสถานีขึ้นไปรับรองให้หัวหน้าชุดจับกุมรับมอบอำนาจจากทุกคน
๒๖. คำถาม กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เข้าร่วมโครงการฯ แล้วผลการประเมินความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำหรือปานกลาง เคยมีกรณีใดบ้างที่ศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตปล่อยชั่วคราว
- คำตอบ จากการนำระบบประเมินความเสี่ยงมาใช้ในแต่ละศาลที่ผ่านมา มีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วผลการประเมินระดับความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ แต่ดุลพินิจของศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเพราะญาติของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้แจ้งจับเนื่องจากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีพฤติกรรมอันตรายต่อครอบครัว กรณีเช่นนี้เป็นคดีพิเศษที่อยู่นอกเหนือจากดัชนีความเสี่ยงที่ใช้สำหรับในกรณีทั่วไป ดังนั้นหากเป็นกรณีคดีพิเศษให้พิจารณาตามดุลพินิจของศาล
๒๗. คำถาม กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องคดีหลบหนีการคุมขัง จะสามารถเข้าร่วมโครงการฯ ได้หรือไม่
- คำตอบ สามารถเข้าร่วมโครงการฯ ได้ เนื่องจากโครงการฯ ไม่จำกัดประเภทของคดี แต่จะประเมินผลจากการประเมินความเสี่ยงเป็นหลัก ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องคดีหลบหนีการคุมขัง แม้จะมีแนวโน้มที่ผลการประเมินระดับความเสี่ยงสูงจนอาจถึงขั้นไม่ควรอนุญาตปล่อยชั่วคราว แต่หลักของการประเมินความเสี่ยงไม่ได้หมายถึงว่าใครก็ตามที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วต้องอนุญาตปล่อยชั่วคราวสถานเดียว ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วมีผลประเมินระดับความเสี่ยงในระดับที่สูงทำให้ศาลออกคำสั่งชั่งก็ได้

๒๘. คำถาม การนำระบบอุปกรณ์ EM มาใช้ในโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวมีหลักการที่สอดคล้องกันอย่างไร

คำตอบ ตามหลักวิชาการที่ศึกษาจากแนวทางปฏิบัติของประเทศต่างๆ ที่ใช้อุปกรณ์ EM เน้นการใช้เครื่องมือนี้อย่างจำกัดและระมัดระวัง เพราะตัวเครื่องมือกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนค่อนข้างมาก ดังนั้นการนำอุปกรณ์ EM มาใช้ต้องมีความจำเป็นที่เหมาะสม ซึ่งหากนำมาใช้ในชั้นปล่อยชั่วคราวต้องอยู่ในระดับความเสี่ยงในชั้นที่หากไม่ติดตั้งอุปกรณ์ EM แล้วศาลจะมีคำสั่งให้ขังเพราะไม่มั่นใจว่าหากปล่อยชั่วคราวแล้วจะมีพฤติกรรมหลบหนีหรือไปก่อเหตุร้ายอื่นหรือทำผิดเงื่อนไขของศาล ในระบบการประเมินความเสี่ยงปัจจุบันจึงแนะนำให้ใช้อุปกรณ์ EM กับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีความเสี่ยงสูงถึงสูงมาก ในส่วนเจตนารมณ์กฎหมายนั้น การนำอุปกรณ์ EM มาใช้ไม่ขัดต่อกฎหมายแต่ต้องเป็นไปตามหลักการและเหตุผลของกฎหมายดังกล่าว แต่การใช้อุปกรณ์ EM อย่างเร่งด่วนแล้วจึงประเมินผลในภายหลังนั้น อาจเกิดความผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากหลักการและเหตุผลได้ต่างจากระบบประเมินความเสี่ยงได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีงานวิจัยรองรับอย่างรอบคอบ มีศาลทดลองใช้อย่างเป็นระบบพร้อมกับการวิจัยประเมินผลไปพร้อมกัน เพื่อให้เกิดผลกระทบกับสิทธิขั้นพื้นฐานในทางอาญาของผู้ต้องหาหรือจำเลยน้อยที่สุด และป้องกันมิให้เกิดความเสียหายกับกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม

ส่วนที่ ๒

ประมวลคำถาม คำตอบ

เกี่ยวกับการใช้แบบพิมพ์และโปรแกรมประเมินความเสี่ยง

และกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว

ส่วนที่ ๒ ประมวลคำถาม คำตอบ เกี่ยวกับการใช้แบบพิมพ์และโปรแกรมประเมินความเสี่ยงและ
กำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว

๑. คำถาม กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยประสงค์เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและ
การกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวพร้อมกันจำนวนมาก หากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบใช้วิธีการ
โดยให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยกรอกข้อมูลในแบบบันทึกข้อมูลของผู้ต้องหาหรือจำเลย (แบบ ปส. ๓)
พร้อมกันไปก่อน เพื่อลดระยะเวลาในการดำเนินการ แล้วจึงสอบถามข้อมูลในส่วนที่ยังไม่
สมบูรณ์อีกครั้ง กรณีนี้จะขัดต่อหลักการประเมินความเสี่ยงและกำกับดูแลในชั้นปล่อย
ชั่วคราวหรือไม่

คำตอบ กรณีนี้ไม่ขัดต่อหลักการประเมินความเสี่ยงและกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว หากมี
ผู้ต้องหาหรือจำเลยประสงค์เข้าร่วมโครงการพร้อมกันจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
สามารถพิจารณาดำเนินการให้กรอกแบบบันทึกข้อมูลของผู้ต้องหาหรือจำเลย (แบบ ปส. ๓)
พร้อมกันไปก่อนได้ เพื่อลดระยะเวลาในการดำเนินการลง

๒. คำถาม กรณีที่สามารถคาดการณ์ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมิน
ความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว มีจำนวนหมายจับมากกว่า ๑ หมาย ถือว่า
เข้าเกณฑ์ตามแบบบันทึกข้อมูลของผู้ต้องหาหรือจำเลย (แบบ ปส. ๓) ข้อ ๑๓ เรื่องประวัติ
การกระทำผิดได้หรือไม่

คำตอบ กรณีนี้ควรมีการตรวจสอบจากข้อเท็จจริงก่อนหากไม่มีหมายจับที่ชัดเจนเป็นเพียงการ
คาดการณ์เท่านั้นให้ถือว่าไม่มี แต่อย่างไรก็ตามให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบุเป็นหมายเหตุ
ความน่าจะเป็นเสนอผู้พิพากษาทราบเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในการประเมินความเสี่ยง
ต่อไป

๓. คำถาม นอกจากแบบพิมพ์ที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการ
กำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดให้แล้ว (แบบ ปส.)
ศาลสามารถกำหนดแบบพิมพ์ต่างๆ เพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการได้หรือไม่

คำตอบ แบบพิมพ์ที่ใช้ในโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อย
ชั่วคราว (แบบ ปส.) ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนด ถือเป็นแบบพิมพ์หลักที่ทุกศาล
จำเป็นต้องถือปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามเพื่อ
สนับสนุนการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ศาลสามารถจัดทำแบบพิมพ์
เพิ่มเติมได้อีกตามความเหมาะสม เช่น ศาลอาญากรุงเทพใต้ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ศาลจัดทำ
แบบพิมพ์เกี่ยวกับประวัติและที่อยู่ของผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ต้องหา
หรือจำเลยอีกส่วนหนึ่งนอกเหนือไปจากแบบบันทึกข้อมูลของผู้ต้องหาหรือจำเลย (แบบ ปส. ๓)

ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนด ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการกำกับดูแลและติดตามผู้ต้องหาหรือจำเลย ในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว เป็นต้น

๔. คำถาม โปรแกรมระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว เมื่อติดตั้งในเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งแล้ว จะสามารถเชื่อมต่อข้อมูลไปใช้ในเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นได้หรือไม่

คำตอบ เมื่อติดตั้งโปรแกรมระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวในเครื่องคอมพิวเตอร์แล้ว สามารถเชื่อมต่อข้อมูลโดยการแชร์ข้อมูลให้เครื่องคอมพิวเตอร์อื่นได้

๕. คำถาม ศาลที่ไม่มีเครื่องสแกนลายนิ้วมือและเครื่องอ่านบัตรประชาชนสามารถทำแบบประเมินความเสี่ยงโดยใช้เพียงแบบประเมินได้หรือไม่

คำตอบ สามารถทำได้ เพราะเครื่องสแกนลายนิ้วมือกับเครื่องอ่านบัตรประชาชนมีเพื่อช่วยให้กรอกข้อมูลลงในโปรแกรมเร็วขึ้นเท่านั้น

๖. คำถาม กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่รับทราบสิทธิในการเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวแล้วแสดงเจตนาไม่ประสงค์เข้าร่วมโครงการแต่ภายหลังผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ยื่นคำขอเข้าร่วมโครงการอีกภายหลังในกรณีนี้จะสามารถให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าร่วมโครงการได้อีกหรือไม่

คำตอบ หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขของโครงการ คือ เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกพามาฝากขังครั้งแรก หรือเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีที่เพิ่งฟ้องแต่ไม่เคยถูกฝากขัง ก็สามารถให้เข้าโครงการได้ตามความประสงค์

๗. คำถาม กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยมีคดียกยอกฉ้อโกงทุนทรัพย์แล้วประสงค์เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว มีการกำหนดอัตราราคาประกันตามราคาทุนทรัพย์ที่เสียหายหรือไม่

คำตอบ ปัจจุบันยังไม่มีกำหนดอัตราราคาประกันตามจำนวนทุนทรัพย์ในคดียกยอกฉ้อโกง เพราะหากเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์มาเกี่ยวข้อง ผู้พิพากษาจะเป็นผู้พิจารณาราคาประกันตามดุลพินิจ

๘. คำถาม กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวตามโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว และเสร็จสิ้นคดีเรียบร้อยแล้ว ต่อมาผู้ต้องหาหรือจำเลยคนเดิมถูกจับมาอีกครั้ง แต่เป็นคดีใหม่และผู้ต้องหาหรือจำเลยแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงอีก ซึ่งศาลได้อนุญาตปล่อยชั่วคราวอีกครั้ง จากกรณีดังกล่าวสามารถบันทึกได้หรือไม่ว่าเป็นสถิติคดีผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำความผิดซ้ำ
- คำตอบ การนับสถิติคดีผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำความผิดซ้ำ จะนับได้ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยก่อเหตุระหว่างปล่อยชั่วคราว แต่ถ้าคดีที่ปล่อยไปครั้งก่อนเสร็จสิ้นแล้วจึงมาก่อเหตุแล้วถูกจับในคดีอื่น กรณีนี้ไม่นับเป็นสถิติกระทำความผิดซ้ำระหว่างปล่อยชั่วคราว แต่สามารถบันทึกได้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยคนนี้เคยถูกดำเนินคดี หรือเคยถูกศาลลงโทษมาก่อน ซึ่งจะมีผลต่อการประเมินความเสี่ยงครั้งต่อไป

ส่วนที่ ๓

ประมวลคำถาม คำตอบ

เกี่ยวกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมิน
ความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว

ส่วนที่ ๓ ประมวลคำถาม คำตอบ เกี่ยวกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบ
ประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว

๑. คำถาม กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นคนต่างชาติหรือคนต่างด้าว สามารถเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวได้หรือไม่
- คำตอบ โครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว ไม่ได้กำหนดขอบเขตจำกัดในเรื่องสัญชาติของผู้ต้องหาหรือจำเลย ดังนั้น ผู้ต้องหาหรือจำเลยสัญชาติใดก็ตามสามารถเข้าร่วมโครงการได้ ทั้งนี้ ต้องมีหลักฐานการเข้าเมืองที่ถูกต้องกฎหมาย หรือมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งในประเทศไทย หากขาดหลักฐานที่สำคัญนี้แล้ว ไม่สามารถให้เข้าร่วมโครงการได้
๒. คำถาม หากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวเสียชีวิตในเวลาต่อมา ควรดำเนินการอย่างไร
- คำตอบ กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการแล้วเสียชีวิตในเวลาต่อมา ไม่ว่าจะจากสาเหตุใดก็ตามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบควรตรวจสอบข้อเท็จจริงและหลักฐานการเสียชีวิตจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเสียก่อน หากพบว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเสียชีวิตจริง ถือว่าสิทธิในการดำเนินคดีจะถูกระงับไปเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องทำรายงานเสนอผู้พิพากษา เพื่อดำเนินการจำหน่ายคดีต่อไป
๓. คำถาม กรณีบุคคลอ้างอิงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยอ้างถึงไม่สามารถติดต่อได้ ควรดำเนินการอย่างไร
- คำตอบ เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้รับจากผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น มีความถูกต้องและเป็นความจริง ควรดำเนินการประสานไปยังพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบในพื้นที่ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยอาศัยอยู่ เพื่อประสานไปยังฝ่ายปกครอง (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) และสอบถามข้อมูลความถูกต้องและข้อเท็จจริงของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น ในกรณีนี้อาจขอความร่วมมือในการช่วยสอดส่องดูแลผู้ถูกปล่อยชั่วคราวได้อีกทางหนึ่งด้วย
๔. คำถาม กรณีที่ไม่สามารถติดต่อบุคคลอ้างอิงได้ และไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าข้อมูลของผู้ต้องหาหรือจำเลยระบุไว้เป็นความจริงหรือไม่นั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบประจำศูนย์ประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวย่อมไม่มีข้อมูลสำหรับกรอกในโปรแกรม เนื่องจากไม่ได้รับการยืนยันข้อมูลว่าเป็นความจริงจากบุคคลอ้างอิง ส่งผลให้ไม่สามารถคำนวณผลคะแนนความเสี่ยงในชั้นต่อไปได้ จะต้องดำเนินการอย่างไร
- คำตอบ โดยปกติแล้วข้อมูลของผู้ต้องหาหรือจำเลยระบุไว้จะประมวลผลด้วยการตรวจสอบข้อมูลเพื่อยืนยันว่าข้อมูลกับคะแนนที่คำนวณได้มีความน่าเชื่อถือเพียงใดเท่านั้น ดังนั้นในกรณีที่ข้อมูล

ซึ่งผู้ต้องหาหรือจำเลยระบุไว้และแม้ว่าจะยังไม่ได้รับการยืนยันจากบุคคลอ้างอิงเนื่องจากไม่สามารถติดต่อได้ก็ยังสามารถนำไปกรอกในโปรแกรมได้ โดยดำเนินการคำนวณผลคะแนนความเสี่ยงได้ตามปกติ แต่อย่างไรก็ตามให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบประจำศูนย์ประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวระบุหมายเหตุเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลไว้ด้วยว่า “ตรวจสอบข้อมูลไม่ได้ ส่งผลให้ข้อมูลและระดับความเสี่ยงที่คำนวณได้ยังไม่น่าเชื่อถือ”

๕. คำถาม กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน หรือไม่สามารถจดจำเลขบัตรประจำตัวประชาชนได้ ควรดำเนินการอย่างไร

คำตอบ ในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน หรือไม่สามารถจดจำเลขบัตรประจำตัวประชาชนได้ อันเนื่องมาจากบัตรประจำตัวประชาชนถูกยึดไว้ที่สถานีตำรวจ หรือผู้ต้องหาหรือจำเลยอยู่ในภาวะมีนเมา นั้น ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบควรตรวจสอบฐานข้อมูลของผู้ต้องหาหรือจำเลย จากส่วนงานประชาสัมพันธ์ประจำแต่ละศาลก่อน หรือประสานไปยังพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวนเพื่อสอบถามหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ต้องหาหรือจำเลย และหากยังไม่สามารถระบุเลขบัตรประจำตัวประชาชนได้อีก เพื่อให้สามารถนำข้อมูลประวัติของผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าสู่โปรแกรมประเมินความเสี่ยงและกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวได้ ให้เจ้าหน้าที่ศาลแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการกรอกเลขบัตรประชาชนโดยสุ่มตัวเลข ๑๓ หลัก เพื่อให้สามารถเข้าสู่ระบบได้ไปพลางก่อน แล้วจึงระบุหมายเหตุและแก้ไขให้ถูกต้องในภายหลังได้

๖. คำถาม กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว และศาลพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ภายหลังได้ไปกระทำผิดในคดีที่มีโทษหนักขึ้นและถูกจับ ผู้ต้องหาหรือจำเลยดังกล่าวจะสามารถเข้าร่วมโครงการได้อีกหรือไม่

คำตอบ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกจับภายหลังจากได้รับการพิจารณาอนุญาตปล่อยชั่วคราว โดยเป็นคดีที่มีโทษหนักขึ้น สามารถเข้าร่วมโครงการได้ แต่ต้องพิจารณาว่าคดีที่โทษหนักขึ้นนั้นอยู่ในเกณฑ์ที่โครงการกำหนดไว้หรือไม่ กล่าวคือต้องเป็นคดีที่ข้อหาหนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี

๗. คำถาม กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว และศาลพิจารณานุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ภายหลังไม่มารายงานตัวตามกำหนดนัดของศาล และพบว่าถูกศาลออกหมายจับในคดีอื่น ผู้ต้องหาหรือจำเลยดังกล่าวสามารถเข้าร่วมโครงการได้อีกหรือไม่
- คำตอบ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการ และศาลพิจารณานุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ภายหลังไม่มารายงานตัวตามกำหนดนัดของศาล และถูกศาลออกหมายจับในคดีอื่น กรณีนี้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถเข้าร่วมโครงการอีกครั้งได้ โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องนำข้อมูลการถูกจับในคดีอื่นรวมถึงข้อมูลการไม่มารายงานตัวตามกำหนดนัดของศาล มาประมวลผลเพื่อประเมินระดับความเสี่ยง และเสนอต่อศาลพิจารณานุญาตปล่อยชั่วคราวต่อไป
๘. คำถาม กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว และศาลพิจารณานุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ภายหลังถูกจับเนื่องจากกระทำความผิดซ้ำ และผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นประสงค์เข้าร่วมโครงการอีกจำต้องได้รับการสอบประวัติใหม่ในครั้งที่สองนี้ได้อีกหรือไม่
- คำตอบ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการพิจารณานุญาตปล่อยชั่วคราวแล้วกระทำความผิดซ้ำ และประสงค์เข้าร่วมโครงการอีก ไม่ต้องได้รับการสอบประวัติการกระทำผิดใหม่อีกครั้ง แต่จำเป็นต้องได้รับการประเมินความเสี่ยงใหม่อีกครั้ง เนื่องจากคะแนนระดับความเสี่ยงจะเปลี่ยนไปจากเดิม คือมีระดับความเสี่ยงสูงขึ้น อันมีผลต่อการพิจารณานุญาตปล่อยชั่วคราวต่อไป
๙. คำถาม คดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เช่นคดีฟ้องขับไล่ ซึ่งลูกหนี้ในคดีถูกออกหมายจับเพื่อขัง และไม่มีเงินประกันตัว กรณีนี้สามารถนำลูกหนี้ในคดีดังกล่าว เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวได้หรือไม่
- คำตอบ คดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มุ่งหมายบังคับเอาทรัพย์สินหรือเงินของลูกหนี้เป็นสำคัญ สำหรับมาตรการหมายจับนั้นก็เพื่อบังคับให้ลูกหนี้ในคดีปฏิบัติตามคำสั่งศาลอย่างเคร่งครัดซึ่งศาลพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ส่วนการปล่อยฟรีไม่มีประกันในคดีอาญานั้น มุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาว่ามีความผิดซึ่งอาจยกฟ้องได้ในภายหลัง ดังนั้น เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่ามีเจตนารมณ์แห่งกฎหมายไม่ตรงกันจึงไม่ควรนำคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเข้าร่วมโครงการ แต่อย่างไรก็ตามหากศาลมีกำลังทรัพยากรหรือปัจจัยที่สามารถดำเนินการได้และคดีเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของโครงการก็สามารถนำเข้าร่วมโครงการได้ตามศักยภาพ

๑๐. คำถาม กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวตามโครงการพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว แต่เมื่อถึงวันครบกำหนดนัดของศาลปรากฏว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มารายงานตัวตามกำหนดนัด เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์จึงจัดทำรายงานเสนอศาลเพื่อออกหมายจับ กรณีนี้ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบประจำศูนย์ประเมินความเสี่ยงและกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวจำเป็นต้องจัดทำรายงานดังกล่าวเสนอศาลอีกหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวไม่มารายงานตัวตามกำหนดนัด ซึ่งเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ได้จัดทำรายงานเสนอศาลเพื่อออกหมายจับแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบประจำศูนย์ประเมินความเสี่ยงและกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวไม่จำเป็นต้องจัดทำรายงานเสนอศาลอีก เนื่องจากเป็นการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน แต่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบศูนย์ประเมินความเสี่ยง ควรถ่ายสำเนารายงานเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ หมายจับ และรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลเข้ากับสำนวนสำเนาคู่ฉบับด้วย เพื่อความสะดวกในการค้นข้อมูลในภายหลัง ทั้งนี้ การดำเนินงานดังกล่าวต้องไม่ขัดกับนโยบายและแนวทางที่หัวหน้าศาลกำหนด อนึ่ง ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวตามโครงการถือว่ายังคงเป็นภารกิจของศูนย์ประเมินความเสี่ยง กล่าวคือ ยังคงต้องคอยกำกับดูแลและประเมินความเสี่ยงหลังปล่อยชั่วคราวอย่างต่อเนื่องจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด

๑๑. คำถาม ปัจจุบันมีวิธีการประเมินความเสี่ยงด้วยเครื่องมือใด

คำตอบ การประเมินความเสี่ยงแบบเดิมมีเครื่องมือที่ใช้เป็นโปรแกรมประเมินความเสี่ยง แต่ปัจจุบันสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศได้มีการพัฒนาโปรแกรมแบบใหม่ จึงให้ยกเลิกการใช้โปรแกรมแบบเดิมไปก่อน ซึ่งในระหว่างรอโปรแกรมใหม่ที่กำลังพัฒนา เจ้าหน้าที่ศาลจำเป็นต้องใช้แบบฟอร์ม ปส. ๔/๑ แบบประเมินความเสี่ยง (คำนวณด้วยมือ) แทนไปก่อน ซึ่งการประเมินความเสี่ยงด้วยโปรแกรมเดิมกับการประเมินความเสี่ยงด้วยแบบฟอร์มจะได้ผลประเมินความเสี่ยงที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

๑๒. คำถาม ในระหว่างที่โปรแกรมประเมินความเสี่ยงที่สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศกำลังพัฒนา ศาลจึงจำเป็นต้องใช้แบบฟอร์ม ปส. ๔/๑ แบบประเมินความเสี่ยง (คำนวณด้วยมือ) แทน หากโปรแกรมประเมินความเสี่ยงได้รับการพัฒนาจนเสร็จสมบูรณ์แล้ว เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมต้องลงบันทึก ข้อมูลคดีย้อนหลังหรือไม่

คำตอบ ไม่จำเป็นต้องลงบันทึกข้อมูลคดีย้อนหลัง เพราะสิ่งสำคัญคือการรายงานสถิติประเมินความเสี่ยงซึ่งสามารถรายงานจากแบบประเมินความเสี่ยงที่ไม่ใช่โปรแกรมได้ โปรแกรมเป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนงานในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยหรือปรับปรุงระบบประเมิน

ความเสี่ยงในอนาคต แต่เมื่อโปรแกรมยังไม่เสร็จสมบูรณ์ เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมสามารถใช้แบบฟอร์ม ปส. ๔/๑ แบบประเมินความเสี่ยง (คำนวณด้วยมือ) แทนไปก่อนได้ โปรแกรมที่จะเป็นประโยชน์มากที่สุดในขณะนี้คือโปรแกรมค้นประวัติผู้ต้องหาหรือจำเลยในศาลต่างๆ และถ้าหากอนาคตสามารถเชื่อมข้อมูลกับหน่วยงานอื่นได้จะช่วยสนับสนุนงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้

๑๓. คำถาม แบบฟอร์มเบิกเงินรางวัลนำจับผู้ต้องหาหรือจำเลย สามารถดาวน์โหลดได้จากแหล่งข้อมูลใด
คำตอบ สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ของสำนักวิชาการและกฎหมาย และมีตัวอย่างแบบฟอร์มเบิกเงินรางวัลนำจับผู้ต้องหาหรือจำเลยอยู่ในคู่มือสำหรับผู้พิพากษาในการนำร่องปฏิรูปการปล่อยชั่วคราวด้วยระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว หน้า ๑๐๗
๑๔. คำถาม ศาลที่ใช้อุปกรณ์ EM จะได้รับจัดสรรจำนวนกี่เครื่อง และทางบริษัทจะเข้ามาติดตั้งโปรแกรมอย่างไร
คำตอบ ข้อมูลเกี่ยวกับอุปกรณ์ EM ให้เจ้าหน้าที่ศาลสอบถามรายละเอียดได้ที่ศูนย์ควบคุมติดตามการปล่อยตัวชั่วคราวและบังคับตามคำสั่งศาลโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับอุปกรณ์ EM โดยตรง